

מראה

כ' בתמוז התשע"א - 22-29.7.2011
גליון 158

לי, לא לך

מי הזוכה במדלית הזהב לצביעות? מחמוד עבאס, קטרין אשטון או זהבה גלאון?
עמנואל נבון

ב-14

ביולי השנה, ביום הבסטיליה, הפכה הרפובליקה החדשה של דרום סודן למדינה חברה בארגון האומות המאוחדות. אחרי שבמשך עשרות שנים דוכאה, נטבחה ובבזזה על ידי ח'רטום, השיגו סוף סוף תושביה של דרום סודן את המדינה העצמאית שלמענה נלחמו. ניתן היה לחשוב כי הפלסטינים ישמחו ויעלוזו, וידרשו גם האו"ם הסבר, מדוע נשלל מהם מה שניתן לדרום סודנים. אך במקום זאת, העביר מחמוד עבאס לנשיא סודן עומר חסן אלבשיר – שהואשם על ידי בית הדין הפלילי הבינלאומי בביצוע רצח עם ופשעים נגד האנושות – איגרת, שבה ביטא עבאס את התנגדותו לעצמאותה של דרום סודן.

לזה קוראים הגדרה עצמית לי, לא לך.

אך בדיוק כשעמד עבאס לקטוף את מדלית הזהב לצביעות, שברה קטרין אשטון שיא חדש. אחרי שהכנסת העבירה בשבוע שעבר חוק המאפשר לאזרחים ישראלים להגיש תביעות אזרחיות נגד אנשים או גופים המעודדים חרם נגד ישראל, הביעה אשטון בפומבי את דאגתה לחופש הביטוי במדינת ישראל. צעד זה הופך גם את אשטון למועמדת ראוייה למדליה, היות שבאירופה עצמה חרם נגד ישראל הוא עבירה פלילית. בצרפת למשל (סעיפים 225-1 ו-225-2 ל"קוד פנאל") צפוי עונש מאסר של שלוש שנים וקנס של 45 אלף יורו למי שמנסה לסכל פעילות כלכלית ממניעים של הטייה פוליטית, אתנית או דתית.

בהבדל מן החוק הצרפתי המחמיר, החוק החדש בישראל אינו מפליל הטלת חרם. הוא רק מאפשר לאזרחים להגיש תביעות אזרחיות נגד אנשים או ארגונים הקוראים ל"הימנעות במתכוון מקשר כלכלי, תרבותי או אקדמי עם אדם או עם גורם אחר, רק מחמת זיקתו למדינת ישראל, מוסד ממוסדותיה או אזור הנמצא בשליטתה, שיש בה כדי לפגוע בו פגיעה כלכלית, תרבותית או אקדמית". מכאן, שהצהרתה של הקרן החדשה לישראל כי החוק החדש "מפליל את חופש הביטוי" אינה נכונה ומטעה. שכן בניגוד לחוק הצרפתי, החוק הישראלי החדש אינו מפליל את הקריאה לחרם, ובוודאי לא את חופש הביטוי.

גם החוק של ארה"ב אוסר על חרם נגד ישראל. סעיפי החוק נגד החרם הכלולים בחוק מנהל היצוא האמריקני משנת 1979 (אשר תוקן ב-1999), אוסר על חברות אמריקניות לקדם או לתמוך בחרם על ישראל. העונשים המוטלים על כל הפרה של החוק הם קנס עד 50 אלף דולר או חמש פעמים שווי של היצוא המדובר, לפי הסכום הגבוה מביניהם, וכן עונש של עד חמש שנות מאסר.

כמה אירוני שאתם אנשים בישראל הטוענים כי חופש הדיבור אינו סובל שום הגבלות, אמרו לפני שבועיים בדיוק את ההפך, כשהמשרה עצרה את הרב דב ליאור. אז הם אמרו לנו כי יש וצריך להגביל את חופש הביטוי כשהוא גובל בהסתה. אומנם יש הבדל בין הסתה ובין חרם, גם אם הטלת חרם לעיתים קרובות כרוכה בהסתה או שהיא הופכת לכזו. אך יש להחליט האם חופש ביטוי סובל מגבלות או לא. דמוקרטיה כמו ארה"ב וצרפת אומנם מגבילות את חופש הביטוי כדי למנוע הן הסתה והן הטלת חרם. אם כן, בארה"ב ובצרפת ניתן להגביל את חופש הביטוי כדי למנוע אפליה, אך בישראל – לא.

לזה קוראים חופש הביטוי לי, לא לך.

לא פחות אירוני הוא שאתם אנשים בישראל, שאחרי מעצרו של הרב ליאור אמרו כי החוק מקודש, מפגינים את התנגדותם לחוק בהחרמתם הפומבית של מוצרים המיוצרים מעבר ל"קו הירוק". לפני שבועיים שמירת החוק הייתה עניין מקודש. עתה, חובה מוסרית להפר אותו.

לזה קוראים שלטון החוק לך, לא לי.

מי אפוא זכאי לקבל את מדלית הזהב לצביעות – מחמוד עבאס, קטרין אשטון או זהבה גלאון? היות שהתחרות כה צמודה, הנה הצעת פשרה: לזהבה גלאון נעניק אזרחות צרפתית, כדי למנוע ממנה להפלות

לרעה מוצרים ישראליים ממניעים פוליטיים; על קתרין אשטון נטיל לכתוב חיבור בנושא "מדוע תביעות אזרחיות (בישראל) מהוות סכנה גדולה יותר לחופש הביטוי מאשר העמדה לדין פלילי (בצרפת)", ואת מחמוד עבאס נמנה כ"שליח מיוחד מטעם האו"ם ליישום אוניברסלי של פתרון שתי-מדינות, בין היתר בסודן, בלוב, בלבנון, במרוקו, בקפריסין, בבלגיה, בקנדה ובסין".

לזה קוראים עשיית צחוק ממך, לא ממני.